HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

שיש לה פצימין. עמודין קבועין במחיצותיה פחות מג׳: **אליבא דשמואל כ"ע לא פליגי.** כלומר ודלא כדקאמרת אביי כרב ולא כשמואל דמודה אביי לשמואל פסולה דכיון דבאכסדרה דהכא פיות תקרה לאכסדרה נעשו ואפ"ה אסר בטלטול שבת כ"ש דלא מהני לענין סוכה דלא לסוכה עבידי: **כי פליגי אליבא דרב.** כלומר הא דאמרי׳ רבא כשמואל ולא כרב לא היא דרבא נמי כרב אמרה למילתיה ואמר לך ע"כ לא קא שרי רב לענין שבת: **אלא דהני מחיצות.** פי׳ אותן הקורות הנתונים על ארבעה עמודים דאינהו פי תקרה לאכסדרה עבידי: **לאו לסוכה.** לשם סוכה אע"ג דלא בעי מחיצות לשמן כולי האי מיהא לא מקילינן: **במה דברים אמורים.** לצריך להודיע. בפרק חלון[ח]: **ערובי חצירות.** לעולם הוא זכות להן אבל עירובי תחומין פעמים שהוא חוב שמפסידין לרוח שבגדה: **גפרלה לכרמלית.** שרי כר׳ יהודה דאי נמי אמי לאפוקי לבר לאו איסורא דאורייתא איכא: **מתני׳ על גבי שני בתים.** והם בשני לידי רה"ר מטלטלין תחת העליה דפי תקרה מכאן ומכאן יורד וסותם: **וכן גשרים המפולשים.** שיש להם מחיצות מלמטה בשני הצדדים: **מערבין למבוי המפולש.** הואיל ואיכא שתי מחיצות: **גמ׳ דאורייתא.** הלכה למשה מסיני כדאמרינן בפ"ק (דף ז.) שיעורין חלילין ומחיצות הלכה למשה מסיני. והרי יש כאן ב׳ מחיצות משני הבתים דאי לאו משום פי תקרה לא הוה שרי: **יתר על כן וכו׳.** ריש"א דבריתא אחד חלון שבין שני בתים ואחד חלון שבין שתי חצירות וגשרים ונפשות ורה"ר המקורה מטלטלין תחתיהן בשבת דברי ר׳ יהודה יתר על כן אמר רבי יהודה דאפילו רה"ר גמורה ואין שם תקרה למימר יורד וסותם שרי בשתי מחיצות של שני לידי רה"ר: **מהיכא אין.** מנין למשמע דשתי מחיצות דאורייתא אבל ממתני׳ לא שמעינן לה דטעמא משום שתימת פי תקרה הוא: **מתני׳ נמי דייקא.** דאית ליה לרבי יהודה שתי מחיצות דאורייתא: **אי אמרת בשלמא.** טעמייה דר׳ יהודה[ט] דקמייתא משום דשתי מחיצות דאורייתא היינו דקתני ועוד זו דמשמע ועוד זו אע"ג דליכא פי תקרה מתיר ר׳ יהודה משום האי טעמא אלא אי אמרת טעמייה בקמייתא משום פי תקרה מאי ועוד הא במבוי ליכא פי תקרה. לשון אחר מתני׳ נמי דייקא כרבה דטעמא דקמייתא משום פי תקרה הוא וה"ג אלא"ג דטעמא דר"י בקמייתא משום דקסבר פי תקרה יורד וסותם ובתרייתא משום שתי מחיצות היינו דקתני ועוד זו מתיר רבי יהודה ואע"ג דליכא פי תקרה משום שתי מחיצות אלא אי אמרת קמייתא נמי משום שתי מחיצות מאי ועוד היא היא ופשיטא דמערבין. ראשון שמעתי ואית דגרסי כלישנא בתרא ומסתברא כוותייהו:

הדרן עלך כל גגות

המוצא תפילין. בשדה במקום שנאבדין: **מכניסן.** לעיר ולבית: **זוג זוג.** אחד בראש ואחד בזרוע והיינו זוג כדרך שלובשן בחול וחוזר תמיד ומכניסן זוג אחר זוג עד שיכלו: **שני שני.** זוג בראש וזוג בזרוע ובגמרא [ע"ב] בעי טעמא מאי היינהו: **בישנות.** שיכר הקשר העשוי כמין שדי דודאי תפילין הן ויש בהן קדושה ואסור להניחן בצואה: **אבל בחדשות פטור.** מלהכניסן דילמא קמיע הן בעלמא ואין בהן קדושה אלא בנעשים בהלכתן והיינו לשמן הלכך לא מחללינן שבתא עלייהו: **נפשים.** קשרים הרבה תפילין בכל קשר. ובגמ׳ [לז.] מפרש מאי נפשים ומאי כריכות: **מחשיך עליהן.** ימתין עד שתחשך ויש בה שמרא ולכשתחשך יטלם ימד ובגמ׳ [שם] פריך וליעיילינהו זוג זוג: ובסכנה

ושמואל אמר הלכה כרבי יהודה. בסמוך מוקי לה בגפרלה לכרמלית ונראה דהלכתא כרב באיסורי ואפי׳ בגפרלה לכרמלית הלכה כרבי יוסי דמחמיר והיכא דאיתנהו למחיצות אפילו ר׳ יוסי מודה דאמר שבת הואיל והותרה הותרה כדאמרי׳ (ג) פ׳ קמא (דף יז.): **איתיביה** יתר על כן. פריך מברייתא משום דממתניתין דקתני ועוד א"ר יהודה מערבין במבוי המפולש לא שמעינן בגשרים הרבים גמורה:

הדרן עלך כל גגות

המוצא תפילין. הן פירקא במסכת שבת ה"ל למיתני גבי הוצאות אלא משום דקתני סיפא רבי יהודה אומר נותן אדם לחבירו וחבירו לחבירו ואפילו חוץ לתחום ועוד משום דקתני בסוף פרקין רבי שמעון אומר כל מקום שהתירו לך חכמים משלך נתנו לך ומפרש בגמ׳ דקאי אסוף מי שהוציאוהו: **מכניסן** זוג זוג. בספ"ק דבילה (דף טו.) מוכח דאיירי דלא מינטרי ממתת כלבי אבל מינטרי מחמת כלבי אע"ג דלא מינטרי מחמת גנבי לא: **אבל** בחדשות **פטור.** איסור נמי איכא דלקמן (לז.) תניא אוסר בחדשות: לימא

מוסף רש"י

סיכך על גבי אכסדרה שיש לה פצימין. שתי דפנות יש לה כהלכתה לאורכה ועשויה כמצר, וגדופן שלישית ורביעית קבועין עמודים לקרני חוויות ויש להם טפח (לעיל צג.) לו: כגון אבר המוקפת אכסדרה וסיכך באויר של אבר וסמך הסכך על שפת קירוי של אכסדרה ואין מחיצות פנימיות מושלות לסוכה, דיש בתקרת האכסדרה יותר מאלבע אמות, אבל לגד הסוכה יש לאכסדרה פצימין, עמודין כמין חלונות, וביניהם פחות פחות מטלאה, כשרה. דאמרינן הכו לגוד (סוכה יח.). **במה דברים אמורים.** דאין מערבין לו לאדם אלא לדעתו שנתלנה, בעירובי תחומין. דשמא חוב הוא לו להפסיד אלפים למזחה על מנת להשתכר באלפים למערב (לעיל מו:) שמפסיד לגד אחת ושמא אין נוח לו (לעיל פא:). **אבל בעירובי חצירות.** אין שם הפסד אלא ריוח (לעיל מו:). **ואין חבין לאדם שלא בפניו.** אין אדם יכול לעשות שלומו אלא מדעתו לדבר שהוא חובה לו הפסד (קדושין כב.) ואין אדם נעשה שליח לחבירו אלא מדעתו להפסידו, אבל להרויחו אינו אם הדי דעתא ליה לפיכך זכין ואין חבין (חולין פג.). **אפילו במבוי שנטל קורתו.** בשבת, דמיקל בה ר׳ יהודה ואמר מותרין לאוחו שבת (לעיל פא:). **בעירובין אמרתי לך.** כל היכא דאתיר בהלכות קנית עירוב (שם). **יתר על כן אמר ר׳ יהודה.** לעיל מעיה אתיר בבוהב עליה מבית לבית שבשני לידי רה"ר וכן גשרים המפולשין לרה"ר, דשרי ר׳ יהודה לטלטולי תוחיה משום פי תקרה יורד וסותם, וקאמר בברייתא יתר על כן אפילו היכא דליכא פי תקרה, הואיל ואיכא שתי מחיצות מעליתא, מחיצת בית מכאן ומחיצת בית השני מכאן, שני בתקנתא פורתא (לעיל ו.).

הדרן עלך כל גגות המוצא תפילין. בשבת, בשוק או בדרך, מכניסן. לעיר דרך מלבוש, זוג זוג. כדרך שהוא לוכש בחול, אחד בראש ואחד בזרוע ומולגן ומחזר ומניח זוג אחד ומכניסן וכן כולן (שבת סב. וכעי"ז ביצה טו.). תפילין של ראש ושל זרוע קרי זוג זוג (ביצה שם).

רבינו חננאל

קורה [ד"] מתיר בריחבה. פי׳ כשמניחה על גבי פסין, ומותר לטלטל ברוחבה הסמוכה לו לביתו. ורב נחמן אמר קורה ד׳, ואם תלויה או עומדת, מתיר במים. כלומר באילו חלוקות המים כמחיצה בתוך המים, לפיכך מותר לו למלאות מים ולהכניסו לביתו. כמאן אמרה לשמעתייהו. **ופרשינן** לההוא לישנא דאמרי׳ ב׳ פליגי הני כרב דאמ׳ בעשר אמרינן פי תיקרה יורד וסותם. קורה חזינן לה כאילו פי[ת] במקום פי תקרה זו אינה מתרת. אבל לשמואל דלית ליה פי תיקרה יורד וסותם גם קורה זו אינה מתרת דמחיצה מעליא בעי. **ולההוא לישנא** דא׳ ביתר מ׳ פליגי, אבל ב׳ דברי הכל אית להו פי תקרה יורד וסותם, האי תקרה כפי תקרה דמי, ולדברי הכל שרי. נימא אביי ורבא בפלוגתא דרב ושמואל פליגי. דאיתמר סיכך על גבי אכסדרה שיש לה פצימין. כגון אבני בניין היוצאות מן הכותל אחת למעלה מחבירתה, וביניהן

גמ׳ אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה קורה ד׳ מתיר במים מני להך לישנא דאמרת בעשר לא פליגי בעשר ודברי הכל להך לישנא דאמרת בעשר פליגי כרב לימא אביי ורבא בפלוגתא דרב ושמואל קמיפלגי [ח] דאיתמר סיכך על גבי אכסדרה שיש לה פצימין כשירה אין לה פצימין אביי אמר כשירה ורבא אמר פסולה אביי אמר כשירה אמר פי תקרה יורד וסותם ורבא אמר פסולה לא אמר פי תקרה יורד וסותם לימא אביי כרב ורבא כשמואל אליבא דשמואל כולי עלמא לא פליגי כי פליגי אליבא דרב אביי כרב ורבא עד כאן לא קאמר רב התם אלא דהני מחיצות לאכסדרה עבידי אבל הכא דהני מחיצות לאו לסוכה עבידי לא: רבי יוסי אומר אם מותרין: איבעיא להו רבי יוסי לאסור או להתיר אמר רב ששת א לאסור וכן אמר רבי יוחנן לאסור תניא נמי הכי אמר רבי יוסי כשם שאסורין לעתיד לבא כך אסורין לאותו שבת איתמר רב חייא [ט] בר יוסף אמר

ב הלכה כרבי יוסי ושמואל אמר הלכה כרבי יהודה ומי אמר שמואל הכי והתנן [ג] א"ר יהודה בד"א בעירובי תחומין אבל בעירובי חצירות מערבין בין לדעת בין שלא לדעת לפי שזכין לאדם שלא בפניו ואין חבין שלא בפניו [ג] ואמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי יהודה ולא עוד אלא כל מקום ששנה רבי יהודה בעירובין הלכה כמותו וא"ל רב חנא בגדתאה לרב יהודה אמר שמואל אפילו במבוי שניטל קורתו או לחייו וא"ל בעירובין אמרתי לך ולא במחיצות אמר רב ענן לדידי מיפרשא לי מיניה דשמואל כאן שנפרצה לכרמלית כאן שנפרצה לרשות הרבים: **מתני׳** הבונה עליה על גבי שני בתים וכן גשרים המפולשים מטלטלין תחתיהן בשבת דברי רבי יהודה וחכמים אוסרין ועוד א"ר יהודה מערבין למבוי המפולש וחכמים [ג] אוסרין: **גמ׳** אמר רבה לא תימא היינו טעמא דרבי יהודה משום דקא סבר ב׳ מחיצות דאורייתא אלא משום דקסבר פי תקרה יורד וסותם [ה] איתיביה אביי [ד] יתר על כן א"ר יהודה מי שיש לו שני בתים משני צידי רה"ר עושה לחי מכאן ולחי מכאן או קורה מכאן וקורה מכאן ונושא ונותן באמצע אמרו לו אין מערבין רה"ר בכך [ה] א"ל מההיא אין מהא ליכא למשמע מינה אמר רב אשי מתניתין נמי דיקא מדקתני ועוד א"ר יהודה מערבין במבוי המפולש וחכמים אוסרין אי אמרת בשלמא משום דקא סבר פי תקרה יורד וסותם היינו דקתני ועוד אלא אי אמרת משום דקא סבר שתי מחיצות דאורייתא מאי ועוד שמע מינה:

הדרן עלך כל גגות

המוצא [ט] תפילין [ד] מכניסן זוג זוג ר"ג אומר שנים שנים בד"א בישנות אבל בחדשות פטור [ו] מצאן צבתים או כריכות מחשיך עליהן ומביאן ובסכנה

גמ׳ איתיביה אביי יתר על כן. עיין לעיל דף פו ע"ל תוס׳ ד"ה קוים אלכעה: **שם א"ל מההיא אין.** כתובות דף נח ע"ב שבועות דף לא ע"ב:

רבינו חננאל (המשך)

חלל לקבל אחרת כשרה. שאילו הפצימין כמו מחיצה הן. אין לה פצימין, אביי אמר פי תקרה יורד וסותם כרב, רבא אמר פסולה כשמואל. ודחינן אליבא דשמואל כולי עלמ׳ לא פליגי, דלא חד מיניהו אמר כוותיה דהא לית הילכתא כוותיה. כי פליגי אליבא דרב, אביי כרב. **רבא** אמר עד כאן לא אמר רב התם אלא משום דהני תלת מחיצתא וקורויה כולהו לאכסדרה עבידן, אבל הכא גבי סוכה דמחיצתא לבתין עבידי ולאו להאי סוכה עבידי אפילו רב מודה דלא אמרינן פי תקרה יורד וסותם. **איבעיא להו** ר׳ יוסי לאסור או להתיר קא בעי. ואסיקנא רב ששת ור׳ יוחנן אמרי לאסור. תניא נמי הכי ר׳ יוסי אומר הואיל ואסורין לעתיד אסורין נמי לאותה שבת. **רב אמר הלכה כר׳ יוסי, ושמואל אמר הלכה כר׳ יהוד׳.** ומי אמר שמואל הלכה כר׳ יהוד׳ בהא, והאמר רב יהוד׳ אמר שמואל כל מקום ששנה ר׳ יהוד׳ בעירובין הלכה כמותו, ואוקימנא להא דתנן א"ר יהוד׳ במה דברים אמורים בעירובי תחומין אבל בעירובי חצירות מערבין לאדם לדעתו ושלא לדעתו, שזכין לו לאדם שלא לפניו, ואין חבין לו [אלא בפניו]. וא"ל רב (האנא) [חנא] בגדתא לרב, אמר שמואל הלכה כר׳ יהוד׳ אפילו במבוי שנטלה קורתו או לחייו. ואמר ליה בעירובין א׳

הגהות הב"ח

(ח) גמ׳ איתמר רב מייא בר אשי אמר רב הלכה כר׳ יוסי: (ג) רש"י ד"ה אי אמרת בשלמא וכו׳ בקמייתא משום וכו׳ דקתני ועוד דמשמע כל"ל ומיבא זו נמחק: (ד) תוס׳ ד"ה ושמואל וכו׳ כדאמרינן סוף פרק קמא:

גליון הש"ם

גמ׳ איתיביה אביי יתר על כן. עיין לעיל דף פו ע"ל תוס׳ ד"ה קוים אלכעה: **שם א"ל מההיא אין.** כתובות דף נח ע"ב שבועות דף לא ע"ב:

מסורת הש"ס

(א) לעיל צג. סוכה יח., ב) לעיל מו: פפ׳:, ג) [לעיל פפ:], ד) שבת ו. וקיק. לעיל ו. יב. כב. נמ:, ה) שבת קב. ביצה טו., ו) [עי׳ תוספות לקמן לז. ד"ה מצאן], ז) בס"פ: דאמרת, ח) [לעיל פפ:].

בג א ב מיי׳ פי"ז מהל׳ שבת הלכה לד סמג עשין ג טור ש"ע א"ח סי׳ שסא ס"ב וסי׳ שסה סעיף ז:

בד ג מיי׳ פי"ז מהל׳ שבת הלכה יח סמג שם טוש"ע א"ח סי׳ שסד סעיף א:

א ד מיי׳ פי"ע מהל׳ שבת הלכה כג סמג לאוין סה טור ש"ע א"ח סי׳ שא סעיף מב: